

lange, at de umyndige ikke gennem selve Lovgivningen fores paa gale Veje, selv om det kun er i sproglig Henseende.

Det andet Synspunkt for Sagen er Hensynet til den jævne Mand. En Lov bør være saadan, at Menigmand, der læser den, ikke snubler over Uforstaaeligheder. Men her maa det fremhæves, at vort Lovsprog vrimer af et Utaal af fremmede Ord, af hvilke selvfølgelig adskillige bruges stadigt udenfor Lovgivningen og mange ere Jaagord, som knytte sig til Forhold paa et bestemt Omraade; men mange maa siges at være haade uforstaaelige og overflødige. Jeg kan tænke mig, hvor det maa fuse en jævn Mand om Drene med ufattelige Fornemmelser, naar han læser: approbere, attestere, beneficere, dispensere — og et Øjeblik betyder „at dispensere“ „at undtage“, i det andet Øjeblik „at dele en Vare i forfællige Portioner“ — refundere, reparere, minorere, indicere, optere, eller naar han hører Tale om Emolumenter, Gebhyrer, Salærer, Honorarer, Recognitioner, Refusioner, Deklarationer, Demarkation, Concession, Kvalifikation, Dislokation, Immigration, Immatrikulation, eller endog saa den animalske Vaccineemulsions Produktion — man forstaaer saa godt, at han føler sig fristet til at mene, at Loven just ikke altid er saa let at tyde, og at „det mesopotamiske Sprog er et underligt Sprog“.

Men der er et tredje Synspunkt at se Sagen fra, og det er det Synspunkt, som en dannet, vel oplært Mand maa anlægge, naar han læser Lovene. Han forlanger ganske naturligt, at Loven skal være Udtryk for en klar Inddeling af Lovens Tanke og en klar Fremstilling af hvert af Tankens Led. Men naar han saa tit ser Klarheden drukne i en Uoverstuelighed, som ikke er til at finde ud af, saa maa man ganske vist indrømme, at Lovsproget her ikke staa ene, men peger ud over sig selv paa det almindelige juridiske Sprog, bl. a. ogsaa Domstolenes Sprog, og for saa vidt i alt Fald kun er medskyldigt, ikke enestkyldigt for den Slags Fejl. Jeg tror, det vilde have sin Betydning, om der fra denne Sal ogsaa kunde lyde et Ord ud til dem, der forvalte den domnende Myndighed i vort Land, og lægge dem paa Hjerte, at det ikke blot gælder om at dømme retfærdigt efter Loven, men ogsaa om at affatte Dommen saaledes, at Folk ere i Stand til at forstaa den. Enhver, der har læst de Domme eller Begründelser af affatte Domme, som Dag efter Dag uddaa fra lavere og højere Domstole her i Landet, vil have

faaet det Indtryk, at det tit næsten er ugerligt at naa fra Begyndelsen til Enden uden at tabe Bøjret paa Halsbøjen eller blive staaaend og opgive Brevet. De lange Perioder, som slynge sig gennem Kommaer og Semikolonier, uden nogen Sinde at naa til et Punktum, som kunde give en Lov til at standse, minde med deres Ræde af sammentvævede Sætninger om den Ræde, som i sin Tid de afdøde Molboer dannede, da de vilde trække Træet ned til Vandet, for at det kunde drikke. Den ene slyngede sig med sine Hænder til den andens Fødder, indtil den hele Ræde glippede og gik i Vandet, akkurat som det hele glipper for en, naar man følger de lange Ræder af Sætninger, og idet man er naaet til Enden, ikke længer kan huske, hvad det var, man begyndte med. Naar det er det almindelige Dommersprog her i Landet — og jeg tror, enhver maa indrømme, at saaledes er i alt Fald Reglen — saa stulde Henstillingen gaa ud fra, at Domstolene søgte at komme bort fra, hvad der maatte anses for en paastaaelsesværdig juridisk Specialitet, Tilbøjeligheden til at sammenpresse i de snærest mulige Rammer saa mange Ord og Tanker som muligt, og at tilegne sig en Udtryksmaade, der stemmer mere med almindelig dannede Menneskers Maade at forme deres Tanker paa Mand og Mand imellem. I gamle Dage satte som bekendt Lægerne Pris paa at tale saadan, at intet almindeligt Menneske kunde forstaa dem; de flettede derfor latinste Ord ind i deres Taleprog og følte sig som en Slags Frimurere i Folket. Men er største Dele heraf falden bort blandt Lægerne, blandt andet vel ogsaa, fordi de i deres daglige Birkfomhed færdes saa meget ude i Befolkningen og omgaaes haade høje og lave. Men i vor juridiske Verden hersker der endnu en vis Jagstolthed, der sætter en Værdi i at tale anderledes end alle andre Mennesker. „Dommerdansk“ er for Tiden lige saa slemt, forekommer det mig, som „Doktorlatin“ var i gamle Dage. Naar vi ville efterspore de Gøgenheder, som fra den almindelige juridiske Udtryksmaade have forplantet sig over i Lovsproget, er der først og fremmest en aldeles gennemgaaende Tilbøjelighed til at være bredere end nødvendigt og at udtrykke med mange Ord det, som suldt saa tydeligt vilde kunne udtrykkes med saa. I Lovforslagene hedder det atter og atter, ikke at „han veed det“, men at „han er vidende om det“, ikke at „han hører hjemme der“, men at „han er hjemmehørende der“, ikke „Loven gælder saa længe“, men „er gældende saa længe“. Det er aldeles umuligt at se, hvad der vindes ved denne Bredde; den gør ikke nogen som